

**Vårdinriktad kompletteringskurs
för särskild behörighet till vissa linjer
inom högskolan**

(högre specialkurs)

II Supplement 129

SKOLÖVERSTYRELSEN 1985

Föreliggande supplement gäller fr o m läsåret 1985/86.

**TILLHÖR REFERENSBIBLIOTEKET
UTLÅNAS EJ**

Pedagogiska biblioteket

Laroplaner
Ex 3

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

14000

000238704

Lg⁷⁰ll

Läroplan för gymnasieskolan

SKOLÖVERSTYRELSEN

Liber Utbildningsförlaget Stockholm

Supplement 129

Fastställt 1984-12-17
Dnr 5040-84:365

**Värdinriktad kompletteringskurs
för särskild behörighet till vissa linjer
inom högskolan
(högre specialkurs)**

Liber Utbildningsförlaget
162 89 STOCKHOLM

Separata exemplar kan beställas genom
Liber
Kundtjänst Utbildning
162 89 STOCKHOLM
Tel 08-739 91 00

FÖRORD

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 70) består av en allmän del (del I), som är gemensam för samtliga linjer, samt av supplement (del II) för skilda linjer och specialkurser.

Den allmänna delen (del I) innehåller av Kungl Maj:t fastställda mål och riktlinjer för gymnasieskolan, tim- och kursplaner (mål och huvudmoment i enskilda ämnen) för gymnasieskolans linjer samt av SÖ utfärdade allmänna anvisningar för gymnasieskolans verksamhet.

Supplementdelen (del II) återger tim- och kursplaner (mål och huvudmoment) fogar till dessa i förekommande fall delmoment och årskursfördelningar samt ger allmänna riktlinjer för undervisningens bedrivande i de olika ämnena.

Föreliggande supplement gäller fr o m läsåret 1985/86.

Med tanke på den fortlöpande läroplansöversynen är det angeläget att erfarenheter av läroplansens tillämpning som görs på skolorna delges SÖ.

Stockholm i februari 1985

Skolöverstyrelsen

INNEHÅLL

ALLMÄNT UTBILDNINGSMÅL 8

KOMMENTARER 9

TIMPLAN 10

Arbetslivsorientering 11

Psykologi 12

Anatomi och fysiologi 13

Mikrobiologi och hygien 15

Sjukdomslära 16

Farmakologi 17

Vårdkunskap 18

Social servicekunskap 20

Barn- och ungdomskunskap 21

Vårdpraktik 22

Idrott 23

VÄRDINRIKTAD KOMPLETTERINGSKURS
FÖR SÄRSKILD BEHÖRIGHET TILL VISSA LINJER
INOM HÖGSKOLAN (högre specialkurs)

Nordisk yrkesklassificering: 10710

Studievägskod: 64888 3053 1/2

Ansökningskod: 15180

Kurslängd: 1 läsår

Klasstorlek: högst 30 elever alternativt
högst 16 elever

Behörighetskrav: genomgången minst tvåårig utbildning
i gymnasieskolan
eller
yrkesverksamhet i minst fyra år

I läroplanen för gymnasieskolan anges mål och riktlinjer för skolans arbete (fastställda av Kungl Maj:t). Vidare meddelas där allmänna anvisningar för skolans verksamhet (fastställda av SÖ).

ALLMÄNT UTBILDNINGSMÅL

Utbildningen syftar till att den studerande skall

skaffa sig särskild behörighet för tillträde till vissa av högskolans vårdinriktade linjer genom att förvärva kunskaper motsvarande gymnasieskolans vårdlinje, gren för hälso- och sjukvård.

KOMMENTARER

Utbildningen planeras utifrån en inventering av elevernas olika förkunskaper och erfarenheter. Detta kan även innebära en viss individualisering av studierna.

De ämnen som ingår i utbildningen skall ge eleverna dels grundläggande kunskaper och färdigheter för omvårdnadsarbete inom hälso- och sjukvård, dels fördjupade kunskaper och färdigheter som möjliggör medverkan i omvårdnads- och behandlingsarbete samt rehabilitering inom hälso- och sjukvård. Innehållet skall riktas mot undersköterskas arbetsuppgifter. Ämnena arbetslivsorientering, psykologi samt barn- och ungdomskunskap skall inriktas mot förhållanden i vårdarbete.

Den praktiska utbildningen skall planeras och genomföras så att eleverna får erfarenhet av arbete inom långtidssjukvård samt inom medicinsk och/eller kirurgisk sjukvård i kombination med primärvård och psykiatri/psykiatrisk vård. Elever med erfarenhet av vårdarbete bör ges en mer flexibel praktisk utbildning under förutsättning att målen för ämnet vårdkunskap kan uppnås.

Eleverna bör beredas möjlighet till planerade fältstudier eller studiebesök, särskilt inom social serviceverksamhet och primärvård, under den teoretiska utbildningen. Det är av vikt att följa upp den information och erfarenhet eleverna skaffar sig vid besöken.

I samband med information om utbildningen bör lärare och elever gemensamt diskutera utbildnings- och ämnesmål samt studiernas uppläggning och genomförande.

Vårdkunskap utgör det centrala ämnet i utbildningen medan övriga ämnen skall ge stöd för såväl vårdkunskap som vårdpraktik. Det är viktigt att olika ämnen/moment samplaneras så att eleverna upplever helhet i utbildningen. De möjligheter till samverkan mellan ämnen och moment som föreligger kan tas till vara bl a genom en uppläggning i arbetsområden och/eller projektarbeten som leds av lärarlag. Genom lagarbete grundläggs och utvecklas elevernas förutsättningar för samverkan med andra i studier och yrkesarbete. Gruppernas sammansättning bör varieras så att elevernas olika bakgrund tas till vara i undervisningen.

TIMPLAN

Ämne	Totalt antal elevtimmar	Totalt antal lärartimmar vid lägst 17 elever
Arbetslivsorientering ¹⁾	15	15
Psykologi ¹⁾	20	20
Anatomi och fysiologi	145 ²⁾	185
Mikrobiologi och hygien		
Sjukdomslära	90	90
Farmakologi	70	70
Vårdkunskap	420	585
Social servicekunskap	115	140
Barn- och ungdomskunskap ¹⁾	25	40
Vårdpraktik ³⁾	555	-
Idrott ¹⁾	25	25
Summa	1 480	1 170

1) Betyg ges ej i ämnet

2) Varje ämne skall omfatta minst 55 timmar

3) Undervisningen i vårdpraktik bedrivs som inbyggd utbildning. Vårdpraktiken skall beroende på elevens tidigare kunskaper och erfarenheter omfatta basplacering inom långtidssjukvård, medicinsk och/eller kirurgisk sjukvård i kombination med psykiatrisk vård/psykogeriatrisk vård samt primärvård. Betyg ges enligt skalan Godkänd - Underkänd.

ARBETSLIVSORIENTERING

MÅL

Eleven skall genom undervisning i arbetslivsorientering skaffa sig

kännedom om utbildningens mål och ämnesmål samt den särskilda behörigheten till studier i kommunal högskola

kännedom om hur lagar och kungörelser som berör arbetslivet tillämpas i arbete inom vårdområdet

kunskaper om sekretesslagens tillämpning i vårdarbetet och samhällsaspekter på datasamhället

kunskaper om delegering av arbetsuppgifter samt arbetsetik

HUVUDMOMENT

Studie- och yrkesorientering

Tillämpning av lagar och kungörelser inom vårdområdet

Delegering av arbetsuppgifter och arbetsetik

PSYKOLOGI

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i psykologi skaffa sig

beredskap att lära sig se på människan utifrån hennes totala livssituation

kännedom om egna och andras reaktionsmönster för att utveckla förmåga till känslomässig inlevelse i andra människors situation, behov, upplevelser och beteenden

beredskap till förståelse för patientens uppfattning om sig själv, sin omvärld och sin sjukdom

beredskap att bedöma och ta ansvar för egna arbetsinsatser

HUVUDMOMENT

Personlighetspsykologi

Tillämpad psykologi/vårdpsykologi

ANATOMI OCH FYSIOLOGI

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i anatomi och fysiologi skaffa sig

översiktliga kunskaper om människokroppens organ, organsystem och topografi

kunskaper om cellens principiella byggnad, ärftlighetslärans grunder och om vävnaders sammansättning och lokalisation

kunskaper om hudens och slemhinnornas byggnad och funktion samt om värmeregulation

översiktliga kunskaper om nervsystemets struktur och funktion samt om större nervers lokalisation

kunskaper om sinnesorganens byggnad och receptivitet

kunskaper om rörelseorganens byggnad och funktion

kunskaper om organsystem av betydelse för kroppens ämnesom-sättning: cirkulations-, respirations-, matspjälknings-, utsöndrings- och inresekretoriska organs byggnad och funktion

kunskaper om näringsämnen, deras betydelse och förekomst i livsmedel samt principer för kostens sammansättning i olika åldrar och vid vissa sjukdomstillstånd

insikt i att risker för undernäring kan uppstå under sjukhusvistelse eller i hemsjukvård och hur tillståndet förebyggs/ behandlas

kunskaper om naturliga förändringar i kroppens organ och organsystem i samband med åldrande

kunskaper om fortplantningsorganens byggnad och funktion samt om fosterutveckling

insikt i sexual- och samlevnadsfrågor, allmänt och med hänsyn till olika slag av handikapp.

HUVUDMOMENT

Översikt över människokroppen

Cell och vävnader, ärftlighetslära

Hud och slemhinnor

Nervsystem och sinnesorgan

Rörelseorgan

Ämnesomsättning

Näringsfysiologi

Fortplantningsorgan

Sexual- och samlevnadsfrågor

MIKROBIOLOGI OCH HYGIEN

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i mikrobiologi och hygien skaffa sig

kännedom om humanmedicinsk hälsovård, organisation och lagstiftning som berör miljö- och yrkeshygien

kunskaper om de vanligaste sjukdomsalstrande mikroorganismerna

kunskaper om smittvägar samt om principer och arbetsmetoder för att förebygga smittspridning och upprätthålla en god hygien på arbetsplatsen

kunskaper om desinfektion, rengöring, sterilisering samt hantering av sterilt material och skötsel av apparatur

färdighet i att använda steril utrustning i olika arbetsuppgifter

kunskaper om isoleringsteknik

kunskaper om inventarie- och materialvård samt utrustning för patientvård

insikt om personalens medansvar i att bevaka kostnadsaspekter i vårdarbetet

insikt om betydelsen av personlig hygien och hälsovård för att skydda sig själv och andra från infektioner i vårdarbetet

kännedom om inom sjukvården aktuell mikrobiologisk diagnostik för att vid behov medverka vid provtagning och av provresultat föranledd vård

färdighet i att vid tillämpningsövningar omsätta sina kunskaper

HUVUDMOMENT

Hälsovård och yrkeshygien

Medicinsk mikrobiologi

Sjukvårdshygien

Personlig hygien

Klinisk mikrobiologi

Tillämpningsövningar

SJUKDOMSLÄRA

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i sjukdomslära skaffa sig

kännedom om sambandet mellan vissa förhållanden i samhället och sjukdomars förekomst och spridning, i vårt land och internationellt

kunskaper om vanligt förekommande medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd till grund för medverkan i hälsofrämjande åtgärder, vårdplanering, personlig omvårdnad, observation och rapportering samt behandling och rehabilitering

kunskaper om psykiska störningar och behandlingsmetoder med utgångspunkt från olika synsätt inom psykiatrisk vård

kunskaper om sjukdomstillstånd som uppträder i samband med åldrande

kunskaper om hur medicinska, psykologiska och sociala faktorer kan inverka på sjukdomars förlopp

kännedom om hälso- och sjukvårdens beredskap och verksamhet i samband med katastrofer i fredstid

kännedom om samhällets omställning till totalt försvar, om den civila hälso- och sjukvårdens ställning, om uppgifter och organisation inom totalförsvaret samt om hälso- och sjukvårdspersonalens tjänsteplikt

HUVUDMOMENT

Sjukdomars förekomst och spridning

Medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd

Infektionssjukdomar

Psykiatriska och psykosomatiska sjukdomstillstånd

Geriatriska och gero-psykiatriska sjukdomstillstånd

Katastrofberedskap och katastrofmedicin

FARMAKOLOGI

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i farmakologi skaffa sig

kännedom om läkemedels ursprung och framställning samt läkemedelsprövning

kunskaper om huvuddragen i gällande läkemedelslagstiftning, speciellt den lagstiftning som gäller läkemedelsförsörjning och dess tillämpning i vårdarbetet

kunskaper om de mest frekventa läkemedlen; administrationsvägar, läkemedelsabsorption, verkningsätt och utsöndring, typer av biverkningar, tolerans, kumulation, läkemedelsinteraktion och läkemedelsberoende som grund för medverkan i viss läkemedelsadministrering

kunskaper om grupper av läkemedel och om substansers huvudsakliga effekter och användningsområden samt betydelsen av observationer och rapportering beträffande patientens reaktion på tillförda läkemedel

kunskaper om handhavande och administrering av läkemedel för oral, rektal, subcutan och intramuskulär tillförsel, beräkning av doser i samband härmed samt kunskap om terminologi som används i vårdarbetet

HUVUDMOMENT

Allmän farmakologi

Speciell farmakologi

Läkemedelslagstiftning och dess tillämpning

Handhavande av läkemedel

Läkemedelsräkning

VÅRDKUNSKAP

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i vårdkunskap skaffa sig

kännedom om hälso- och sjukvårdens organisation och om de allmänna målen för hälso- och sjukvårdspolitik

kunskaper om olika sätt att planera vårdarbetet och om personalens ansvar beroende av hur arbetet organiseras

kunskaper om sambandet mellan miljö, levnadssätt, kostvanor och hälsa

kunskaper om hälsofrämjande åtgärder för att kunna medverka i hälsovårdsarbete och i en med hälsovård samordnad sjukvård

kunskaper för att vid sjukdom/skada kunna upptäcka, vidmakthålla och utveckla det friska hos individen fysiskt och psykiskt

insikt om principer för personlig omsorg, omvårdnad och rehabilitering samt om människors rätt till medinflytande, personlig integritet och självbestämmanderätt med hänsyn till social, kulturell och religiös bakgrund

kännedom om principer för rehabiliterande insatser som ett led i behandling samt vårdpersonalens medverkan i primär ADL

kännedom om forsknings- och utvecklingsarbete som berör patientens omvårdnad

kunskaper om arbetsfysiologiska problem och om rörelseprinciper samt om hur man omsätter sina kunskaper i olika arbets-situationer

kunskaper om vårdplanering och vård i samband med olika sjukdomstillstånd och skador samt vid livshotande tillstånd med beaktande av patientens medicinska, psykologiska och sociala behov

kunskaper om förekommande undersökningar och behandlingar samt om övervakning, vårdåtgärder och rapportering i samband därmed

kunskaper om första hjälpen vid olycksfall och vid akut insjuknande

kunskaper om vård i hemmet, primärvård och samverkan i arbetslag mellan primärvård och social serviceverksamhet avseende omvårdnad, service, sjukvård och rehabilitering

kunskaper om fysiologiska och psykologiska skeenden i samband med livshotande tillstånd och död

kunskaper om den speciella omsorg och omvårdnad som krävs och insikt om de förväntningar patient och anhörig har på vårdpersonalen vid sjukdom som leder till död

kunskaper i att göra observationer och ge rapporter om patienters hälsotillstånd och situation

insikt om egen förmåga att skapa kommunikation och goda relationer mellan vårdpersonal, sjuka och anhöriga samt hur man bearbetar upplevelser och egna attityder tillsammans med övriga i arbetslaget

kunskaper om arbetsledande och pedagogiska uppgifter såsom information, introduktion och handledning

färdighet i att vid tillämpningsövningar omsätta sina kunskaper

HUVUDMOMENT

Hälso- och sjukvårdens organisation, vårdideologier och arbetsformer

Hälsa och hälsovård

Omsorg och omvårdnad

Vård i livets slutskede

Ergonomi

Medicinsk och kirurgisk vård

Psykiatrisk och psykosomatisk vård

Geriatrisk och psykogeriatrisk vård

Olycksfall och akut insjuknande

Primärvård

Rehabilitering

Samarbets- och handledningsmetodik

Tillämpningsövningar

SOCIAL SERVICEKUNSKAP

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i social servicekunskap skaffa sig

grundläggande kunskaper om åldrandet och de äldre i samhället samt om de äldres behov av service och omvårdnad

grundläggande kunskaper om olika handikapp och deras betydelse för individen samt de handikappades situation i samhället

grundläggande kunskaper om ADL och orientering om olika träningsprogram och tekniska hjälpmedel

orientering om etniska minoriteter i Sverige och deras kulturella, religiösa och sociala bakgrund

färdighet att i praktiska övningar och uppgifter omsätta sina kunskaper i social servicekunskap

kunskaper om socialtjänsten, dess mål och medel samt om samverkan med andra verksamhetsområden, särskilt inom hälso- och sjukvård

kännedom om den primärkommunala sociala serviceverksamhetens mål och medel samt omfattning och inriktning, särskilt vad gäller åldringsvård och handikappvård

kännedom om sociallagstiftning och allmän försäkring

orientering om bakgrunden till aktuella sociala problem och om hur samhället genom olika åtgärder försöker lösa dessa

HUVUDMOMENT

Åldrandet

Handikapp

ADL

Invandrar- och kulturkunskap

Socialtjänstens mål och innehåll

Social omvårdnad och service

Socialmedicin

BARN- OCH UNGDOMSKUNSKAP

MÅL

Eleven skall utifrån en helhetssyn på människan genom undervisningen i barn- och ungdomskunskap skaffa sig

kännedom om barns och ungdomars utveckling och skilda behov

insikt om hur olika faktorer i utvecklingen samverkar i syfte att främja ett utvecklande samspel mellan barn och vuxna

kännedom om och förståelse för barns situation och individuella behov av omvårdnad såväl fysiskt som psykiskt

kännedom om närmiljöns och samhällets betydelse för barns och ungdomars utveckling

kännedom om säkerhetsföreskrifter av olika slag och deras tillämpning

HUVUDMOMENT

Barns och ungdomars utveckling

Barns hälsa

Barn och ungdom i familj och på institution

Barn och ungdom i samhället

VÅRDPRAKTIK

MÅL

Eleven skall genom vårdpraktiken

förvärva insikt om vårdsituationen från individens synpunkt

utveckla förståelse för individens behov med utgångspunkt från den totala livssituationen

utveckla färdighet att ge personlig omsorg och omvårdnad och utföra grundläggande vårduppgifter i enlighet med hygieniska arbetsprinciper och rätt arbetsställning

utveckla färdighet för medverkan i den medicinska vården, utföra arbetsuppgifter i samband med undersökning, behandlingar och administrering av läkemedel för oral, rektal, subcutan och intramuskulär tillförsel samt i anslutning därtill rapportera sina iakttagelser

utveckla färdighet för medverkan i arbetsplatsens hygien samt användning, skötsel och underhåll av material och inventarier med beaktande av kostnadsaspekter

utveckla förmågan att i samverkan med andra ge information, introduktion och handledning

tillämpa arbetarskyddsföreskrifter och gällande bestämmelser om ansvar och skyldigheter i vårdarbetet

HUVUDMOMENT

Långtidssjukvård

Medicinsk och/eller kirurgisk sjukvård

Psykiatrisk vård/psykogeriatrisk vård/primärvård

Arbetsplatsens skyddsfrågor

IDROTT

MÅL

Eleven skall genom undervisningen i idrott skaffa sig

kunskaper om arbetsfysiologiska problem och grundläggande rörelseprinciper

färdighet i att tillämpa rätt arbetsställning i olika arbetsuppgifter inom vårdarbetet

beredskap för att kunna informera och instruera personal och elever om arbetsställningar och lyftteknik

kunskaper om lämplig fysisk aktivitet med hänsyn till hälsa och välbefinnande samt till vårdarbetet

stimulans till att förbättra sin kondition genom allsidig fysisk träning

övning i anspänning och avspänning

HUVUDMOMENT

Ergonomi

Rytm och rörelse

Tillämpningsövningar

Idrott och friluftsliv

Läroplan för gymnasieskolan

Lgy⁷⁰

Supplement 129

TRÄNDRÖVUR